

Ærøboen

Medlemsblad for Ærøforeningen

Nr. 1

Januar kvartal 2010

78. årgang

Kirke og Kirkefolk

Afdøde pastor Per Lidell, Marstal skrev i 1956 i Ærø Folkeblad i anledning af avisens 75-års jubilæum om øens kirker og kirkefolk.

Uddrag heraf bringes her. Lidell var Marstals kapellan 1948-67 og sognepræst 1967-75.

Fortsat fra forrige nummer.

Tranderup var i sidste halvdel af forrige århundrede præget af gammeldags kirkelighed. Folk mødte i god tid og drøftede inden gudstjenestens begyndelse dagens spørgsmål. Det var fast skik, at der mindst skulle være én fra hvert hjem i kirke hver søndag. Sognet modtog ingen nævneværdig paavirkning hverken af grundtvigianismen eller gennem Indre Missions vækkelsen i Ærøskøbing 1879-85. Indtil 1918 var præsterne ikke retningsprægede, men nærmest højkirkelige. Man ordnede selv sognets sager og værnede om de kirkelige traditioner. Særligt fremtrædende var gaardejer Peder Hansen Rasmussen, Vindeballe og i Borgnæs Kammerraad Clausen, en brodersøn af Claus Lauritzen Clausen. Han repræsenterede Ærø i amtsraadet og var en god kirkens mand.

I pastor Strangens tid opførtes idrætshuset (1904), sognet fik dermed et samlingssted, hvor der blev holdt mange kirkelige møder. Samme aar opførtes forsamlingshuset i Vindeballe. Det brugtes mest til gymnastik, bal og til foredrag. 1909 gik en Indre Missions vækkelse over en del af sognet, og siden har sognet været væsentligt præget af Indre Mission og KFUM og K, søndagsskole samt ydre missionskredse. I Tranderup har der i mere end 50 aar været afholdt kristeligt Grundlovsmøde med tilslutning ikke alene fra Marstal, men fra hele øen.

Blandt den, der har virket i sognet kirkelige liv, skal nævnes kolportør Peder Christen, Tranderup. Han blev i sin ungdom vakt og omvendt efter et spark af en hest i hovedet og begyndte straks at arbejde for Guds riges fremme. »Stille om han vandred' her, vidned' om sin Gud og frelser kær«, staar der paa hans gravsten. Skræddermester Johan Christensen og hans søn skræddermester Erland har arbejdet trofast blandt de unge. Den sidste, der er formand for Indre Mission på Ærø, har været kredsformand for KFUM og K i Svendborg Amt.

Blandt de mange ærøboere, der er udvandret til Amerika, huskes i Tranderup endnu Claus Lauritzen Clausen, der fødtes 3. Nov. 1820 i Borgnæs og døde 20. Febr. 1892 i Amerika. Hans forældre Erik Clausen og Karen Pedersdatter var kristeligt indstillet, men særlig betydning for C. L. Clausen fik en from bedstemoder ved den barn-

lige fromhed, hvormed hun besvarede hans mange spørgsmål. I ungdomstiden blev han vakt ved lægprædikanten Peder Larsen Skræppenborg, og denne vækkelse fik betydning for hele hans fremtidige liv. Han kom i gang med bibellæsning, blev huslærer hos den grundtvigske provst H. C. Christensen, Bregninge, ville studere, maatte opgave det af økonomiske grunde, blev huslærer paa Langeland, hvor han traf sin Martha Frederikke Rasmussen fra Ribbjerg, Simmerbølle. Hun mindes endnu baade herhjemme og i Amerika gennem salmen: »Saa vil vi nu sige hverandre farvel«. Over Norge kom C. L. Clausen ikke ud paa missionsmarken, men via New York og Buffalo til Wisconsin vest for Michigansøen, hvor der boede mange norske nybyggere. Her blev han præst og lærer, fik bygget en kirke i Muskego og var i et stort omraade elsket for sin veltalenhed og vindende væsen. Her kom der, som saa ofte i Amerika, stridigheder mellem de forskellige kirkeopfattelser, hvorefter Clausen bosatte sig i Luther Valley, ca. 90 km sydvest for Muskego. I 1851 blev han superintendent for »Den norsk evangeliske-lutherske Kirke i Amerika«. Han havde store menneskelige egenskaber og udprægede lederevner. Clausen hørte til den slags mennesker, der stadig skal opleve noget nyt, hvorefter han kom vidt omkring og kastede sig over saa meget forskelligartet arbejde. Han blev redaktør af bladet »Emigranten«, skrev mange politiske og religiøse artikler og kom ind i theologiske diskussioner, han ikke magtede. Hans største fortjeneste i Amerika er, at han blev grundlæggeren af kolonien St. Ansgar, hvor han fik bygget et posthus, savmølle, skole og kirke, blev fredsdommer og en tid var han koloniens sagfører og læge. Alt lykkedes saa godt for ham i disse opbygningens aar.

Hans Peter Christian Strangen, præst i Tranderup fra 1897 til 1918, var en stilfærdig og beskeden mand, mild i maaden, men stærk i sagen. Sønnen, forfatteren Sigurd Strangen skriver meget smukt om sit hjem og nævner, at faderens kontor var et hjerterum, hvor enhver trygt kunne komme. Pastor Strangen og frue kom trofast i forsamlingshuset og paabegyndte aften- og højskole i sognet.

Harald Olsen (1918-25), der også virkede i Marstal,

havde en frisk og djærv forkyndelse med klart sigte. Han var en begavet og nidkær præst, der begyndte møderne i Voderup klinte.

Jørgen Nielsen Langhoff (1932-41) var med sit jævne og ligefremme væsen afholdt i Tranderup. Hans forkyndelse var central, overvejende og stille. Han huskes for sine foredragsrækker i gymnastikhuset. Hans poetiske aare gav sig udslag i flere digte til Ærø Folkeblad. Ydre Mission havde en stor plads i hans hjerte og han var med i Sudanmissionens hovedbestyrelse ligesom han rejste for Sudanmissionen.

Bregninge Sogn har gennem slægtled været præget af gammeldags fromhed. I mange hjem bruges op til vore dage Kingos og Brorsons salmebøger. Der er faa tilhængere af forsamlingsbevægelsen. Præsterne er hovedsageligt grundtvigsk prægede. Der er en stor grundtvigsk foredragsforening, hvor betydelige talere gennem aarene har ført ordet ligesom der findes en grundtvigsk ungdomsforening samlet om forsamlingshuset. Gdr. A.C. Andersen og hans søn Jørgen Andersen, Thinghøjgaard har været nogle af hovedkræfterne i foredragsforeningen.

Bregninge Kirke er romansk og sengotisk. Paa de smukke hvalvinger findes kalkmalerier fra sengotisk tid. Altertavlen, der er fra Claus Bergs værksted, er en meget smuk senkatolsk altertavle med fløje. Renæssance prædikestolen er fra 1612 og døbefonten er romansk. I skibet et smukt krucifix med bifigurer.

Marstal og Marstal Landsogn kører kirkeligt sammen, har fælles menighedsraad, fælles sognepræst og residende kapellan, siden 12. November 1925. Tidligere var der kaldskapellan (1880-1925). Der er særlige kirkebøger for Marstal og Landsognet, men begge beror hos sognepræsten. Marstal Kirke er fra 1738, Ommel Kirke, som er filialkirke til Marstal, indviendes 6. Maj 1894 og er bygget af arkitekt N. Jacobsen, Odense.

Marstal har altid været stærkt religiøst præget, og den kirkelige interesse har gennem årene været særdeles god, ikke blot med samling om søndagens gudstjeneste og gennem forskelligt lægmandsarbejde, men tillige ogsaa ved stor offervillighed til Guds riges arbejde og overfor kirken, som 1920 fik et smukt taarn med kobbertækket barokspir, et værdigt genforeningsmonument. Paa en tavle over indgangen til kirkerummet staar der: Dette taarn er opført 1920 af Marstal menighed til guds ære. Til vor kirkes prydelse og til minde om Sønderjyllands genforening med Danmark. Marstal menighed og Marstal Kirke er præget af de mange søfolk, hvoraf adskillige i de store krige har sat livet til. Herom vidner en mindetavle paa den nye kirkes østre side: Af Slesvigsk æt, for Slesvigs jord, de stred i land, de stred ombord. Mange smukke ting i kirken er saaledes ogsaa skænket af søens folk. Kirken er med sine mange skibe en hyggelig og typisk sømandskirke, der gennem tiderne har samlet menigheden i glæde som i sorg.

Fortsættes.

Bogomtale

»Kun en tåbe frygter ikke havet«. Den sætning har vi hørt mange gange, og der er noget om snakken. Skibsforlis er i manges øjne noget, der hører fortiden til, men selv om antallet af forlis er faldet, ændrer det dog ikke ved, at skibsforlis stadig er en åbenbar risiko for søens folk. I perioden fra 1970 er det først og fremmest coastere, der er forlist. Årsagerne er mange: navigation, menneskelige og tekniske fejl, kollisioner, motorstop, forskydning af lasten, uvejr og meget, meget mere.

Emnet har ikke hidtil været underkastet en grundigere behandling, men det er der nu rettet op på, idet Marstal Søfartsmuseum udgiver bogen »Beretninger om danske

skibsforlis siden 1970« forfattet af embedslæge, Henrik L. Hansen, Fredericia, der gennem en del år har foretaget en omfattende undersøgelse, og hvor museets historiker Karsten Hermansen har stået stærkt bi med tilrettelæggelse af stoffet til bogform. Bogen baserer sig på et stort kildemateriale, dels trykt og dels mundtligt fra de folk, der oplevede forlisene. Det er klart, at man ikke kan gennemgå alle forlis i detaljer, men rigtig mange beretninger er med, og det giver et usædvanligt godt overblik over denne alvorlige del af søfartserhvervets historie. Når det er sagt, hører det ogsaa med, at den store indsats inden for sikkerhed til søs har båret frugt, så redningsmidlerne bliver bedre og bedre, hvis uheldet er ude.

Det er ikke mindst coasterne, der i de sidste 40 år er blevet ramt af forlis, og derfor dukker der naturligt nok ganske mange Marstalskibe op, og lige så mange Marstalsøfolk, som i flere tilfælde fortæller deres egen beretning om at overleve i en redningsflåde fire dage, om at ro en redningsjolle ind til land på to dage, om at gå ned med et skib på få sekunder efter en kollision og så videre. Det er spændende beretninger, der åbner øjnene for en utrolig virkelighed, som vi næsten ikke kan forestille os, når vi møder fortællerne i Marstals gader og stræder.

Bogen er forsynet med mange interessante billeder. Det siger sig selv, at fotografiapparatet ikke er det første man griber ud efter, hvis det skib, man sejler med, er ved at synke; men ikke mindst i forbindelse med redningsindsatsen er det lykkedes at fremskaffe indtil flere unikke oplysende billeder, så man får et indtryk af ulykkerne.

Bagest i bogen er der en komplet oversigt over danske handelsskibes forlis siden 1970. Det sætter udviklingen og historien i relief, og lykkeligvis er der langt mellem ulykkerne i de allerseneste år, men det er ikke desto mindre vigtigt at holde fokus på emnet.

Det er netop, hvad Henrik L. Hansen gør med denne meget relevante bog.

Bogen er på 216 sider og er trykt på Ærø Ugeavis. Den kan erhverves i boglader eller på Søfartsmuseet, pris 299,- kr. plus forsendelse.

Albert – Albertsen (på fællesærøsk: Albe og Albesen) velkendte Ærønavne, som har deres udspring fra St. Alberts Kapel ved Vejsnæs. St. Albert spørger fortsat. Ruinerne fra St. Alberts Kapel, der stikker frem af marken og klinterne ude på næsset, kender folk temmelig godt i dag, og det gjorde vi såmænd også før i tiden. Ja, det sagnomspundne sted har vel egentlig altid været velkendt – siden oprindelsen i en fjern fortid. Da vi, nu lidt mere bedagede, var børn engang i »de gode gamle dage«, kom vi naturligvis ud forbi disse lidt kryptiske og i folkemunde almindeligt kendte steder, hidbragt af vore cykler eller måske på nogle af vore lange spadsere- eller rettere halvvejs løbeture, når efteråret havde gjort badningen lidt for kølig og jollerne var halt på land. Mystik var der om dem, disse hersens ruiner i jorden. Vi vidste jo fra familiesammenkomsternes snak og beretninger, at der havde ligget et nu for længst sunket kirkesogn derude et sted, og at man ved stille dage kunne høre kirkeklokken bimle nede på havbunden, hvor sognet var forsvundet i havdybet en søndag formiddag, mens præsten stod på prædikestolen, af uforklarlige årsager... men måske ikke ulig store skred som ved Voderup klinte og andre lignende skredfænomener på Østersøkysten. Og hvem havde ikke haft en anelse af lyden af de sunkne kirkeklokker i ørene, når man en dag med svag høstsol havde ligget ude i søen for at pirke en torsk og havde haft god tid til at lytte, og måske ved sejlads langs kysten havde anet omridset af en kirkesal nede på havbunden. – På et tidspunkt dukkede nogle museumsgæster, nogle arkæologer frem, men den samme overtro, tro – eller måske mistro, der i slægtled efter slægtled havde beskyttet fortidens grave og gravhøje mod alskens gravrøvere, havde fortsat tag i markerne ejere. Men også denne barriere faldt dog, og fortidens spor kom frem for dagens lys via Langelands Museums arkæologiarbejde i 1995-96 under anførelse af Jørgen Skårup – dog altid bistået af øens egne arkæologer – og meget pudsigt præcis 1000 år efter at St. Albert var blevet henrettet, ham den helgen, som kirken er opkaldt efter. Den, viste det sig snart, meget omfangsrige St. Alberts kirkes fundamenter blev blotlagt og ikke nok med det. Nej undersøgelserne viste, at der fra vikingetid havde været en beboelse her med større forsvarsværker med spidsgrave. Forsvarsværker, der på et senere tidspunkt afløstes af kirken med tilhørende kirkegård. Med de nyopgravede opdagelser åbenbares imidlertid nye spørgsmål. *Hvad skulle så store anlæg dog her på stedet på kysten ved havet uden nærliggende opland?* Tjæe, fortidens handelsruter var jo den blå landevej, så gisninger i den retning var en mulighed... Nogle år er nu gået siden udgravningerne ved St. Alberts, og for et års tid siden begyndte der på ny at dukke hilsner og signaler op fra

fortiden, spor der begynder at kaste lys og forklaring over et så omfangsrigt og stærkt forsvarsværks position netop der på kysten. Sporene dukkede nu ikke ganske uden videre frem af sig selv, som da en ung pige i det sønderjyske yndefuldt faldt over et af vore berømte guldhorn. Nej mandspersoners ihærdige higen og søgen i jorden har givet resultat. For et års tid siden gik to af øens (amatør)arkæologer, Steen Agersø og Poul Andersen, med deres metaldetektorer på Havsmarken ved St. Alberts. Ved et tilfælde, da Agersø ville hente en jakke i bilen, skrædede han over marken og lod detektoren køre – og pludselig var der udsving for hvad, der skulle vise sig at blive til et sensationelt fund. Makkeren Poul blev koblet på, og marken måtte snart (og indtil nu) afgive ikke færre end 46 arabiske sølvdirrhemer og 10 sølvmonter fra Karl den Stores Frankerrige – sidstnævnte er det største samlede fund her til lands, og øger fundmængden heraf med hele 25%! Langelands Museum blev koblet på og i hemmelig ugenærthed har granskningen fortsat bl.a. med fund af forskellige bronzefibulaer, et lille metalansigt med sølvbelægning, ornamenterede vægtlodder af bly, brudsølv til at handle med og meget andet. Alt dette vidner om en omfattende handelsplads på stedet i den tidlige vi-

*Ærøforeningen ønsker
alle et godt nytår!*

Indkaldelse til
**GENERAL-
FORSAMLING
2010**

Lørdag den 27. marts kl. 12.00-17.00
på Ærø Ambassaden.

Cafe Amsterdam,
Cort Adelers Gade 2, København K.

Program:

Generalforsamling
Middag
Kaffe
Bankospil

Tilmelding skal ske senest d. 14.3.2009 til
Inge Halmø tlf. 40 40 11 47 eller på
ingehalmoe@mail.dk

Dagsorden:

Valg af dirigent.
Aflæggelse af formandens beretning.
Fremlæggelse af det reviderede regnskab.
Indkomne forslag.
Valg af bestyrelse.
Eventuelt.

P.b.v.
Inge Halmø

kingetid og giver det stærke forsvarsanlæg ved St. Alberts mening. Forsvarsværkerne var anlagt for at beskytte den aktive handelsplads med de store værdier i omløb. Placeringen for en sådan er ganske logisk, da vandvejene var handelsvejene i gammel tid. De mange muslimske krige omkring Middelhavet i det 7. og 8. århundrede tvang de arabiske købmænd til at finde alternative handelsruter, der fra det indre Middelhav over Sortehavet, via russiske floder førte syd om Ærø til Slien over Hedeby og Jyllands fod ud til Vesterhavets markeder. Jo allerede den gang var Ærøboerne i kontakt med den vide verden, og det på mere og andet end vikingeplyndringstogter.

– Også omkring et andet vigtigt og vægtigt stormonument fra vor fortid, Søbygaardområdet, er der gjort vikingetidsfund med detektor ført af Glenn Abramsson

– Kunst er så meget og mangeartet, og netop ved Søbygaardområdet, er der nutidigt udført et forgængeligt kunstværk i form af opstilling af 40 halmballer i en cirkel som kompasrose i samarbejde mellem kunstneren Jens Chr. Jessen og elever fra Søby Skole. Værket, der skal forgå af sig selv over år – med mindre der kommer vand i voldgraven før – er en del af det landsdækkende Landart, der er støttet af Kulturministeriet. Jo vist sker der megen formidling på vor ø af vore store fortidsminder, som vi er så rigt begavet med og som bliver formidlet til glæde og (også økonomisk) gavn for at gøre vor ø interessant først og fremmest for os selv, tilflyttende ny øboer og turistindustrien.

– FynBus havde ved omlægning af køreplan fuldstændig svedt ud, at der skulle køres til Marstalfærgen i Rudkøbing ved visse afgange uden at have varskoet færgetselskab og vist nok hverandre om det. Efter påtale blev fadæsen dog meget hurtigt rettet op, og der er nu busser til alle ankomster/afgange igen.

– Sæbekassebilrace i Ærøskøbing er en nyindført efterårsaktivitet ved Claus Hattesen, der ved forskellige sponsorer har fået klargjort 10 køretøjer. Ærø Kommune er gået med i underskudsgaranti på 15.000 kr. for sæbekassebilarrangementet. I forvejen er der på øen bl.a. roelygte- og græskarlygteaktiviteter samt småbådebygning for efterårets børn.

– Omkring 8000 gange er nogle af øens gæster og egne indbyggere luftbåret til øen og heraf langt de fleste med Starling Air, der noterer en støt svagt stigende trafik på Ærø Lufthavn i Noret.

– I børnehaven Mopælappen i Marstal er der p.t. ikke færre end 5 tvillingepar.

– Tre ærøske virksomheder er gået med i en ordning for ingeniørpraktikanter fra Syddansk Universitet, det er Navigationsskolen, Marstal Fjernvarme og Søby Værft, der er med i en ordning, hvor Fjernvarmen stiller et hus til rådighed for praktikanterne, hvoraf der forventes 4-5 af gangen.

– Når man er med i EU, er man (ihverttilfælde inden for det offentlige) nødt til at følge EU-direktiverne, selvom de undertiden kan virke lettere tåbelige for at udtrykke det mildt. I dette kontorregime er man i teoriens hellige navn i stand til at lave om på land- og vandskaber. Hvis en kommune ikke økonomisk magter at investere i et Blåt Flag og hvad dermed følger til en strand, så må den pågældende strand ikke længere betegnes som badestrand! – og skilte med henvisning til den pågældende blå flag-løse badestrand skal rigges af derved til. Det næste bliver muligt, at hvis man ikke vil indgå i at føre et bestemt byflag, så må man ikke kalde en by for en by længere? Man skal virkelig have alt for lidt at lave af fornuftige ting og sager, når man kan udspekulere så ekstremt højtåbelige idéer – eller have siddet så længe i verdensfjerne kontorer, at man mister enhver form for jord-

og vandforbindelse. Det eneste man kan glæde sig over er, at man nok ikke møder den slags autoritetstro tåber og andre åndeligt beslægtede ude på de »bade-farlige« mangfoldige ærøske strande. Ærø Kommune har afsat 3 gange 20.000 kr. for at købe baderet til strandene Vestre Strand, Søby Strand og Eriks Hale. På øen overvejes det at erstatte resterende »Badevand«-skiltene med »Strand«-skilte. Man burde ret beset helt boykotte det latterlige direktiv. Hvad ville der monstro ske? Måske ville vi blive foretværet ud af EU?

– Rise Forsamlingshus er overgået til nyt formål, nemlig kulturhus. Huset blev for 100 år siden bygget af Rise Kommune som fælles forsamlingshus og gymnastiksal i sognet. 1970 blev det kraftigt udbygget med stor sal, toilet og større køkken med stor støtte fra Rise Sparekasse. På det seneste har forsamlingshuskonceptet ikke haft medvind. Som følge heraf, og i samme ånd som huset har kørt på, blev det d. 11. oktober handlet til foreningen Kulturladen Ærø, der vil sætte mere fart i foretagendet ved at invitere alskens slags kultur fra hele øen inden døre, dog med den begrænsning af der ikke mere må lejes ud til private arrangementer og spisninger. Bag foreningen står Ærø Amatørteaterforening som initiativtager, og der blev i december lagt ud med flere velbesøgte julekabaretforestillinger »Store nødder i præstegården«. Foreningen har overtaget forsamlingshuset for gælden, der lyder på 400.000 kr. i Rise Sparekasse. Ydermere har kommunen været rundhåndet og ydet et afdrags- og rentefrit lån af samme størrelsesorden.

– En statslig pulje, der er tiltænkt at jævne ubrugte faldefærdige bygninger på landet eller muligt renovere dem, har man i øens Kommunal sagt jatak til med det formål sammen med foreninger at erhverve og renovere ejendomme. Disse ejendomme agtes lejet ud til kommende øboer, der ønsker at afprøve øtilværelsen – en form for bosætningspolitik, man i praksis og med stor succes har afprøvet og fortsat kører på Stryn(ø) i projekt »Livstræet«. Staten yder ¾ af beløbet, Kommunen finder resten.

– Ærø Golfklub, der har store lommesmarter, er reddet fra truende konkurs. Kreditorerne har givet klubben 3 års respit ved at gøre deres tilgodehavender rente- og afdragsfri i de 3 år. Formanden, Kaj Nøttrup, er i sagens natur meget glad for den dermed udviste håndsrækning og opbakning til klubbens store arbejde. De store kreditorer er Nykredit med 6 mio., Kommunen 3 mio. og Fionia Bank med 4 mio. kr.

– Sangerinden Anne Dorte Michelsen med orkester trak 300 tilhørere til Marstal Menighedsråds arrangement i kirken.

– Ærø har via borgmesterens underskrift på papir, medbragt af Danmarks Naturfredningsforenings præsident Maria Bisschop-Larsen, givet tilsagn om at mindske CO2 forbruget med 2% om året frem til 2025.

– Sunmark A/S ved Hans Grydehøj, der har stor solfangervirksomhed i Vietnam med godt hundrede ansatte og salgsvirksomhed i Svendborg, opretter nu rørsmedeafdeling i Industrivarteret i Marstal med foreløbig 4 mand. Det er glædeligt, at virksomheder binder an med nye arbejdspladser på vor ø i en tid med verdensøkonomisk modvind.

– Nogle til nedløbsrør nedhængende zinkvedhæng, kaldet drueknæ, der tidligere var udbredt i Ærøskøbing, er rigget af i årenes løb. Nu er muligheden tilbage, idet blikkenslager Kaare Grydehøj kan håndtere varen, som allerede er leveret på steder i Ærøskøbing.

– Bernhard Winkel, læge fra Krönig ved München, flytter til øen med familie i forbindelse med at han i begyndelsen af det nye år indgår i teamet på Lægehuset i Marstal.

Der er i samme forbindelse truffet aftale med læge Kirsten Graham, Bregninge om at Winkel kan assistere der et par gange om ugen. Desuden tiltræder en kvindelig læge til maj på konsultationen i Ærøskøbing, der nu er flyttet til sygehuset. Med de to nye praktiserende læger er bestanden oppe på 6 på øen, hvilket er fuld bemanning – meget betryggende.

– Og øen kan byde på flere solstrålehistorier. Fyns Amts Avis kan på forsiden den 2. november med store bogstaver notere: »Ærø miljøflagskib i EU – Mellem 49 store energiprojekter er Marstal Fjernvarme udvalgt til energiflagskib med EU-tilskud på 6,2 millioner euro (svarende til 46,1 mio. danske kr.).« Efter et fornemt forarbejde af bestyrelse og med direktør Leo Holm i spidsen, er der lykkedes at bringe EU-tilskuddet i hus og verdens største solfangeranlæg på 18.000 kvadratmeter udvides med hele 15.000 kvadratmeter i Nørremarken på jord, der er erhvervet. Resten af investeringen, en selvfinansiering på 60 mio. kr., skal værket ud at låne på vegne de 1460 forbrugere. Med i udvidelsen er en mega flisekeddel og endnu et enormt varmelager på 75.000 kubikmeter og tilhørende kraftig varmepumpe. Når udvidelsen er færdig vil 55% af energien blive leveret af solen og de resterende fra lokalt dyrket pil. Muligt kan en del også bidrage til den ærøske el. Fjernvarmen er for øvrigt på vej med leverancer hen i Ommel, hvor flere husstande har meldt sig på. Marstal Fjernvarme skal samtidigt danne model for mindst 10 mindre kopiværker i Europa. Medfinansiering til udarbejdelse af forprojektet blev leveret af den danske Forsknings- og Innovationsstyrelse, der ydede 120.000 kr. til Sunmark og 120.000 til Fjernvarmen.

– Fonden Værftet eller Helvegsminde, der får hjemsted på det tidligere Ærøskøbing Vandrerhjem, istandsætter ikke kun boligmassen til bosted for eleverne, men også til fortsat vandrerhjemsfaciliteter med 40 køjepladser, der skal stå klar fra 15. maj, oplyser formanden for Udviklingsfonden, Frans Albertsen, der med familien har bosat sig i Lebymark. Vandrerhjemmet blev overtaget den 1. november. Det primære formål er imidlertid at huse og uddanne unge sent udviklede i alderen fra 17-25 år. De første 14 kan indskrives på skolen den 1. august til et treårigt uddannelsesforløb og om tre år er man klar til at rumme 28 elever. 10-15 arbejdspladser vil der blive på institutionen, og det er ganske givtigt for det ærøske samfund.

– I Møllesøen samler og istandsætter entusiaster under Ærø Veteran Traktor Klubs fane en del gamle landbrugsredskaber og -maskiner såsom mejetærskere og sågar et tærskværk, som der var flere ejendomme om at lade gå på omgang før i tiden. Veterantraktorfolket overhaler og istandsætter redskaber og grej således at det kan fungere, en slags arbejdende museum.

– Ærø Kommune har den optimale størrelse for trivsel for demokrati. Kommunen har en så tilpas bemandsstørrelse, at enhver stemme ved et valg har indflydelse og dermed mening. Beslutninger og beslutningstagere er nærværende og inden for rækkevidde. Lysten til at deltage i beslutningerne om ens eget samfund afspejles bl.a. i talrige læserbreve i Fyns Amts Avis, og ved at mange stiller op til kommunalvalget – denne gang ikke færre end 60 på vor ø – et tegn på et sundt demokratisk samfund, der ønsker at tage ansvar for egne handlinger i en selvstændig kommune. Og hvordan gik det så, kommunalvalget. Ikke helt uvant for vor ø blev det i det store og hele et færgvalg. Venstre(V) havde meldt ud, at hvis de tilsammen med mulige sympatisører ville få overtaget, ville de flytte Marstalfærgen til at indgå sammen med Ærøskøbingfærgen på ruten mellem Ærøskøbing og

Svendborg. Den holdning stod de i valgopløbet ene om (sammen med de Radikale, der ikke kom ind), idet SF og Socialdemokraterne(A) ikke kunne tilslutte sig denne model bl.a. fordi den på grund af den længere overfart forbruger noget mere olie og dermed forårsager et tilsvarende større CO2 udslip. Ærø Borgerliste(L) og de Konservative(C) ville beholde de bestående ruter med forskellige nuancer i omflytning af færgetonnagen med en nyanskaffet personpendlerfærge med plads til ambulance på Svendborgruten og Ærøskøbingfærgen flyttet til Faaborgruten, hvor den aldrende SØBY-FÆRGEN tænkes udfaset. – En Gallupmeningsundersøgelse offentliggjort en lille uges tid før valget viste at V og A ville få hver 4 mandater og dermed flertal, L og C ville ifølge undersøgelsen få hver 3 mandater og SF 1 mandat. Men så tænkte Ærøboerne: *Det skal Gallup spilme ikke bestemme*, og valgaftenen gav et noget andet resultat: A fik 3 mandater (mod 5 i 2005), de Radikale 0 (opstillede ikke sidst) C fik 4 (5 sidste gang), L fik 4 (2), SF 1 (0) og V fik 3 (2). Den ny Kommunal består herefterdags af følgende: Fra liste A: Jørgen Otto Jørgensen, Ole Wej Petersen og Karin Thumilaire, liste C: Karsten Landro, Leo Holm Petersen, Ejler Mark Hansen og Anders Johansson, liste L: Peter Lund, Kalle Matthiasen, Rasmus Lohse og Jørn Lærke, SF: Minna Henriksen og liste V: Bent Juul Sørensen, Jens Groth Lauritsen og Jan Ivert Kristensen. Listerne V og A bekendtgjorde efter at valgresultatet blev kendt, at de ikke under nogen omstændigheder ville konstituere sig sammen med liste L. Liste C og L meldte ud, at de ville konstituere sig sammen og inviterede de øvrige lister med, hvilket SF fluks sagde ja til, men sprang så igen. Konstitueringen blev således mellem C og L med Karsten Landro (viceinspektør på Marstal Skole) som borgmester, han fik i lighed med sidste valg de fleste personlige stemmer på øen. Leo Holm (driftsleder Marstal Fjernvarme) er viceborgmester, Rasmus Lohse (overkonstabel i Søværnet) er formand for Havne- og teknikudvalget, Anders Johansson (finansdirektør i Stella Shipping) er formand for Kultur- og socialudvalget og Peter Lund (direktør for Søassurance Ærø) er formand for Trafik- og erhvervsudvalget. Nu trækker alle i arbejdstøjet og samarbejder fortsat med Ærø som vedblivende selvstændig kommune som hovedoverskrift.

– Dønningerne fra den evindeligt anmassende centraliseringstromle har endnu ikke løbet hornene af sig, men på et tidspunkt løber de livet af sig på en ophuggerstrand. Fusionsammenlagte institutioner er ofte nemme ofre for nedlægningsbøddelers hug, først fusion og så: *kap!* Såle-

Mød op til FOREDRAG på Ærø Ambassaden.

Cafe Amsterdam fredag d. 5. februar, hvor Erik Kromann, Marstal Søfartsmuseum, vil vise billeder og fortælle om den legendariske newfoundlandsfart og personligt besøg på øerne og kvarteret der omkring.

Datoerne for årets øvrige ambassademøder er:
5/3 – 7/5 – 4/6 – 6/8 – 3/9 – 1/10 – 5/11 – 3/12
– hver gang fra kl. 17.00.

Kig ind til et kop øl, en snak og møde med folk, der har ø i sjælen.

des også Skårup Seminarium, der er blevet fusioneret i den meget fusionssigende etikette »University College Lillebælt« – stort og flot skal det lyde – og grænseløst upersonligt skal det helst også lyde, professionelt koldt med bundlinjekiggere eller ciffernisser som rorgængere. Det er disse mennesketyper, der sidder på god og stor afstand og styrer filialerne med fjernbetjeningen, hvor afbryderknappen tit er godt slidt. På foranledning af C-forslag bakker Ærø Kommune op om Skårups overlevelseskamp, for i sidste ende er det *alle* mindre samfunds kamp mod centraliseringsuhvret, der ikke har menneskelighed på programknapperne, kun billigste drift af »fabrikken«. For øvrigt er hele området, inklusive Ærø, godt forsynet med lærerkræfter bl.a. takket være seminariets position i Skårup.

– Fusionsdillen plager generelt mange statslige kontorer, således også i Kulturarvsstyrelsen, der helst ser store museumssammenlægninger. Nogle museer synes at denne trend er ganske fin og så er fusionering naturligvis ganske og helt all right. Men ikke alle bliver forblændet af fusionslyset eller kan se lyset i de store concernmodeller, og disse institutioner bør have retten til at friholdes i et såkaldt liberalt land. Marstal Søfartsmuseum har kæmpet en brav kamp for at undgå nogen som helst form for sammenlægning med andre museer, Museet er blevet bakket op heri af bl.a. Rederiforeningen af 1895, Søfartens Ledere, rederier og søfartsinstitutioner samt af privatpersoner, og det har utvivlsomt hjulpet til en afgørelse, til fordel for museets synspunkt, truffet af kulturminister Carina Christensen, der har været på besøg for at besigtige museet og dets aktiviteter og for øvrigt ved samme lejlighed besøgte Søbygaard. Øens andet museum, Ærø Museum, er af en anden opfattelse, her arbejder man for at øens museer skal fusioneres, og man ser allerhelst at Ærø's museer slås sammen med de øvrige museer rundt øhavet med direktion i Faaborg for at få et større fagligt mødeforum.

– Danske Slagtermestres Dommerpanel har kåret Møllevjsslakteren, Bjarne Vestergårds leverpostej som herskabelig spise. Postejen er blevet tildelt en bronzemedalje – og Ærøboerne spiser af den til den store guldmedalje.

– Ved den halve-jern-mands-distance under verdensmesterskaber i Clearwater, Florida for triatlon kom kun to danskere med igennem, begge Ærøboer, Mads Fabricius og Jasper Mikkelsen.

– Årets iværksætter på øen er blevet kåret på Ærøhus. Det blev Susanne Larsen, Thorup, der producerer youghurt-is, mælk og kød fra geder samt is af gedemælk.

– »Ærø Maskiner og VVS« har lejet sig ind i en del af Jan Fabricius's værkstedsejendomme på nordre havneplads i Marstal.

– Nestlé, der har gjort indsigelser mod navnet »Ærø specialiteter« ved Inge Dahl, har med undskyldning trukket en mulig »sag« tilbage. Gigantfirmaet Nestlé har fra 1942 haft retten til navnet Aero, og det er nok en konkurrence fra et lille enmandsfirma på øen, der har skræmt giganten. Men naturligvis har Inge Dahl og alle andre Ærøboer ret til at benytte ordet Ærø – ellers ville vi komme slem på den, og nærværende bla', der muligt nok kan virke konkurrenceforskrækkende for flere store bladhouse, måtte i så fald ændre navn til »Boen«.

– 10 afrikanske landmænd og mejerister fra Uganda har været på studiebesøg på gårdejer og nu også byrådsmedlem Bent Juul Sørensens ejendomme i Dunkær.

– Ærøskøbing har haft stort weekendrykind fra den anden side vandet til julemarked.

– Ulla Bak Nielsen blev årets prismodtager for 20 års indsats som frivillig leder inden for idræts- og sundhedsområdet i Rise Skytte- og Idrætsforenings regi. Prisen består

af en vase og 2000 kr. Og Ulla Bak Nielsen fortsætter for fuld kraft frem.

– Indehaverne af familiemanufakturhandelen »Chr. H« – »Chr. H. fra top til tå«, Kirkestræde Marstal, Jane Lyngbeck og Kristian Kristensen, har af Dansk Handikaporganisation modtaget en pris for at have rummelighed til at have en handikappet som medhjælp i forretningen. Det drejer sig om Peter Thomsen, der gennem 4 år har hjulpet til.

– Marstal Søfartsmuseum har fra Brugsen, Marstal modtaget 5.000 og fra Ærø Brand 10.000 til nyt plankedæk i Carl Rasmussen-rum. Til udgivelse af bog om skibsførlis, skrevet af Polles Kristians (»Chr. H.«) svoger, embedslæge Henrik L. Hansen er modtaget 10.000 kr. fra Skibsteknisk Selskab og 20.000 fra Europas Maritime Udviklingscenter og Søfartens Arbejdsmiljøråd. Her udover er der modtaget en check på 10.000 kr. fra Rederiforeningen af 1895 som påskønnelse af museets indsats for at dokumentere den mindre skibsfart. Desuden har museet ved højtidelighed i Troense fået 42.000 kr. fra SFDS's Fond til model af en af Sydfynskes små kønne dampere AGNETE. SFDS's pris blev ved samme lejlighed overrakt Erik Kromann, Søfartsmuseet, for indsats for det maritime og som rorgænger for museet, der blev betegnet som et fyrtårn inden for søfartsmuseer. Prisen består, ud over en klukflaske, af 50.000 kr. Søfartsmuseet er ydermere blevet beriget med et Carl Rasmussen søstykke »Skonnertbrig i svær sø« doneret af Hans Chr. Hay og frue, Møllevæjen, Marstal.

– Tranderup Kirke har fået en ny alterduk fremstillet af Grethe Lauridsen gennem mangfoldige frivillige timer.

– Ellehammerfonden har betænkt Museumsforeningen til M/S SAMKAS bevarelse med 78.000 kr. som tilskud til tilbageførelsen af skibet i oprindelig skikkelse.

– Region Syddanmark nægter fortsat at gå ind og støtte busdriften på Ærø i lighed med støtten til regional busdrift overalt i den øvrige region. Det undslår man sig fra ved at udbasunere at busserne på Ærø ikke køre på regionale kommuneoverskridende ruter. En sådan ordning kan man ellers sagtens benytte, det gør man eksempelvis i Nordjylland, hvor busdriften på Læsø får regionalt tilskud. Kun øens mand Poul Sækmose (C), der blev genvalgt til regionen, gik ind for sagen... andre hævdede med skolemesterløftet pegefinger, at nu skal vi øboer skam være ydmyge og taknemmelige når regionalpolitikere er så storsindede, at vi beholder sygehuset. Nu er det altså ikke af egne lommer disse regionalpolitikere spenderer milde gaver, så Ærøboerne behøver nok ikke at synge takkesange i knæbøjlet underdanighed.

– A. P. Møllers Almenfond har foræret 4 store fladskærms TV til 4 af 5 fællestuer på Østersøhjemmet i Marstal, den 5. stue blev i samme ombæring betænkt med en tilsvarende skærm af en af beboerne Niels Saabye. Skibsfører i Mærsk gennem mange år, Peter Søgaard, Ellenet var med inde over forløbet.

– Ærøskøbing Kirkes meget gamle messehagel er blevet overhålet ved konserveringen på Langelands museum og kunne atter tages i brug ved julegudstjenesten af Lars Ole Gjesing. Messehagelen er faktisk ældre end kirken, idet den er fra 1725 og den nuværende kirkebygning har som bekendt for nylig haft 250-års jubilæum.

– Butik Kolorit på Torvet i Ærøskøbing, der ejes af Annelise Olsen, er salgssted for gamle ting og sager. Pengene fra salget donerer Annelise Olsen til Ærø Friskole, som hun har støttet ved flere lejligheder.

– Marstal Brandmandsforening har doneret endnu en hjertestarter, denne gang tilfaldt den Rise Skytte- og Idrætsforening.

– Et nyt kor kan nydes på den ærøske scene, »Karsten og Korallerne«. Det drejer sig om nuværende og tidligere

sangglade korpiger fra kirkekoret ved Marstal Kirke, der folder sig ud under organist Karsten Hermansens bredt-favnende dirigentarme.

– Det er med en vis undren og også glæde, at man kan konstatere at »Ærø Ugeavis« også holdes af folk i Folketinget, og at folketingsmedlemmer lige frem nærlæser annoncerne. Aktuelt drejer det sig om annonce isat af Navigationsskolen og Østersøens Idrætsefterskole op til kommunalvalget. Annoncen, der ikke just lovpriste partiet Venstre, har interesseret den fynske venstrefolketingsmand Erling Bondesen i den grad, at han har adspurgte ikke færre end to ministre om annoncen i den lokale ugeavis. De to ministre, der adspørges, er undervisningsminister Bertel Haarder og Økonomi- og Erhvervsminister Lene Espersen. Spørgsmålene går på om det er all right at de to statsstøttede skoler bruger penge på annoncer, der har politisk mål.

– Så er der håb for de der måtte være tørre i piben i Købing, Restaurant Arrebo er genåbnet som helårsudskænkingssted under sit gamle navn og med Michael Bak bag baren og askebægrene (her må gerne ryges).

– Og så har vi igen trodset konsulentprognosefolkets negative profetier: Vi er blevet flere Ærøboer. Godt NYTÅR!

Fra Hav og Havn

– Rederiet A. P. Møllers opsigelse af 170 juniorofficerer i Mærskflåden får ikke den syvttandede stjerne til at funk-le højere på himlen i søfartssamfundene. Den ellers anerkendte mærskblå farve falmer en del ved udmeldingen om at erstatte danske søfolk med udlændinge fra lavtlønslande for at spare småskillinger, målt med firmaets husholdningskasse. Her til lands har man indført DIS-ordningen, netop for at præmiere økonomisk, at der er danske søfolk i de skibe, der flyver Dannebrog, som er et anerkendt flag at sejle under. Hvis ikke rederierne med en økonomisk formåen, som A.P. Møller-Mærsk, lever op til disse forventninger, må der råbes vagt i gevær. Men lad os nu se, måske har cifferisserne haft for frit spil i et ubevogtet øjeblik, medens Hr. Møller selv, der har et bredere og mere dansk udsyn, har sluppet lidt af i sin høje alderdom. Stolthed og korpsånd ligger sjældent snævertsynede bundlinjeøkonomer på sinde, hvis de da har et sind, der har nogen form for klangbund andetsteds end den i genklangen af den hårde bliklyd, der runger, når mønten ryger ned i raslebøtten. 150 elever fra Marstal Navigationsskole strejkede, da den kedelige melding blev udsendt, for at gøre opmærksom på urimeligheden. Urime-ligt, ja nærmest grotesk, forekommer det i allerhøjeste potens, når udmeldingen ses på baggrund af de senere års posten millioner af kr. for at rekruttere unge mennesker til den blå levevej. Forhåbentlig vil andre og mere opbyggelige tanker sejre, håbet er lysegrønt men ikke lige klart lyseblåt i skrivende stund..-

– Navigationsskolen har rekordstort antal elever, 263 studerende, og næste år skal eleverne staves endnu tættere, idet 40 påregnes til afgang og 60 i indtag, så Møller-udmeldingen har ikke skræmt så mange væk fra erhvervet. Med et stigende antal elever og nu 40 undervisere på skolen er der behov for endnu mere kollegiekapacitet, så der satses på muligt byggeri i 2010 og også på udvidelse af Navigationsskolen.

– Det er jo ellers generelt ikke de lyse toner inden for søfarten, der slår igennem. Mange skibe og deres rederier i coasterbranchen er bukket under for krisens manglende eller dårligt betalte fragter. I Marstal er der ikke så få af slagsen oplagt både langs kaj og i pælene, flere er skibe hvis ejere har måttet opgive at klare de økonomi-

Oplagte coastere i Marstal Havn 2009.

ske skær. Marstal Værft/Petersen & Sørensen har således overtaget to af skibene DANIA og ATLAS, der havde bragt sig i gæld til værftet og hvis rederier er gået konkurs. For at give plads til værftsogende skibe, har man måtte sende en af de betalingsramte oplæggere LIS WEBER til Svendborg for fortsat oplægning.

– Ærø Borgerliste og Erhvervsgruppens færgedelegation har haft foretræde for indenrigsministeren med gruppens færgeidéer. Gruppen mødte på Christiansborg en lydør minister Karen Ellemann, der fastslog at Ærøfærgetrafikkens ruter og færgefart må være Ærø Kommunes egen afgørelse. Når et flertal har fundet frem til en model vil ministeren gå ind og være villig til at kigge på medfinansiering.

– Lystkutteranløb af de ærøske havne er steget i 2009. Tallene for Marstal er 16.848 (16.505 i 2007), Ærøskøbing 11.925 (11.074) og Søby noterer også en glædelig fremgang. Indtægterne på lystkuttersiden er 1.6 mio. kr. for Marstals vedkommende og i Ærøskøbing på godt 1 mio. kr.

– Der er stor aktivitet ved Marstal Sejlklub i forbindelse med udvidelse af klubhuset. Klubben er i den luksusposition, at der er overskud af frivillige at trække på, så der er gang i byggeriet, hvor der har været afholdt rejsegilde med hvad dertil hører.

– Søby Værft har afleveret værftsnbygning nr. 103 MHV 911 til Marinehjemmeværnet, hvor den er den 29. i rækken leveret fra Søby. Nybygningen har fået Dragør som hjemhavn, hvor Dronningen døber skibet. Afleveringen formodedes at være den sidste til Hjemmeværnet, men på prøveturen kunne et par af de høje herre inde fra værnet lade sive den glædelige meddelelse, at ordre nr. 30 var på trapperne – en meget brugbar nyhed, der sikrer jobbet for de nu 80 ansatte på værftet.

– Så kom opgraderingen af Ærø-Als forbindelsen i fart fra 29. november i skikkelse af M/F SKJOLDNÆS, der, som bekendt, tager ruten Søby-Fynshav, hvor den nu afløste ØEN gik på Mommark. Det er en klar forbedring af forholdene, idet SKJOLDNÆS kan anløbe Fynshav med alle vinde og vandstand. Begge forhold var noget, der kortede op i turene for den mindre ØEN, der ydermere havde et noget nedslidt maskineri at døje med. Den nu driftssikre rute med en stor færge skal nok få overfartstallene til at gå i vejret. Kommunerne på begge sider af vandet spæder dygtigt til driften. Apteringen ombord på SKJOLDNÆS er virkelig hyggelig og behagelig, den er for øvrigt designet af arkitekt Claus Horn, Strandvejen, Marstal, der har stået for indretning af adskillige passagerskibe i ind- og udland. Ved prøveturen var der i Fynshav festlig modtagelse af byråd, flagning, orkester og taler. Der blev også

holdt taler ombord af såvel Sønderborgs som Ærø's borgmestre, og Lis, hustru til Ærø's Jørgen Otto Jørgensen, havde døbt skibet før afgang Søby med bl.a. Kommunalen ombord. Se det var modtagelse med maner, der kunne både Rudkøbing, Svendborg og Faaborg lære en hel del! – Udviklingsfonden ved Frans Albertsen, har opsagt samarbejdsaftalen om at stå for driften af tremastskonnert FYLLA fra opsigelsesfrist til sommer. Denne beslutning er foranlediget af, at de to udenø's rederideltagerkommuner, Faaborg-Midtfyn og Svendborg, har bekymringer om sammenblanding af kasketter. Formanden for bestyrelsen, havnefoged Lasse Olsen, Faaborg har påpeget, at der er sammenfald af interesser, når Udviklingsfonden både står for driften og samtidigt er i Fyllafondens bestyrelse. Dette synspunkt er Udviklingsfonden absolut ikke enig i. Udviklingsfonden har netop fået gennemført nye hyresatser for besætningen, hvilket skal give et bedre driftsresultat, og staten beholder, som bekendt, sit økonomiske engagement i skonnerten fremadrettet. – Øens Havneudvalg har planlagt udvidelse af lystkutterhavnen i Ærøskøbing med mole/bro til fritidsfiskere. Til det formål er fra Indenrigs- og Socialministeriet bevilliget 450.000 kr. Projektet har i forvejen fået 600.000 kr. i LAG-midler mod der ydes et tilsvarende kommunalt beløb. Udvidelsesprojektet er beregnet til op i nærheden af 2 mill. kr.

Fødselsdage

Kirstine Madsen, Peder Skramsgade 5, tidligere Egehoved, er fyldt 95 år den 20. september. – Tove Schiel Bøtter-Jensen, Vindeby, Tåsinge, tidl. Ærøskøbing, 80 år. – Else Margrethe Rasmussen, Vindeballegade 7, Ærøskøbing, 75 år, 11. november. – Kristine Eriksen, Pilebækken 26, Ærøskøbing, 80 år, 5. december.

Døb

Mathilde Minna Holmegaard Pedersen, datter af Jeannette Holmegaard Madsen og Carsten Pedersen, Nørre-vejen 22, Søby, (Søby Kirke). – Anna Pelle Holmkvist, datter af Rikke Bisgaard Pelle og Lasse Holmkvist, Vestergade 48, Ærøskøbing.

Sølvbryllup

Bente og Peder Reiner-Pedersen »Pedersminde«, Bregninge, tirsdag den 3. november. – Sonja og Erik Petersen, Buevej 5, Søby, tirsdag den 3. november.

Guldbryllup

Sonja og Thor Minor Hansen, Zidrasvej 22, Klampenborg, 26.sep. – Alice og Hans Christian Andersen, Korsgade 5, Nyborg, tidl. Ærø.

Dødsfald

Aksel Laurits Hansen, Gasværksvej 7, tidl. »Havblik« Reberbanen, 89 år. – Carl Jørgen Andersen, Marstal Ældrecenter, tidl. Ommel, 76 år. – Laura Marie Andersen, Møllevejen 8, Marstal, 84 år. – Sigrid Amanda Kristensen, Rummens Agre 25, Søby, 81 år. – Villy Jørgensen, Jagtvej 5, Marstal, 71 år. – Lods Niels Nielsen, Vestergade Marstal 65 år. – Edith Andersen, De gamles Hjem i Rise, tidl. Sølvgade i Marstal og Vindeballe, 85 år. – Fhv. Taxivognmand Aksel Lakjer Albertsen, Ærøskøbing, 85 år. – Johannes (Jonas) Ring Kristensen, Søby. – Inga Rasmussen, Søby. – Advokat Mogens Ivert Karl Kristensen, Ærøskøbing, 83 år. – Ellen Kirstine Kondrup, 77 år. – Johanne Juel, Toldbodgade Marstal 85 år.

ÆRØFORENINGENS BESTYRELSE:

Hjemmeside: www.aeroeforeningen.dk

FORMAND: INGE HALMØ,
CORT ADELERSGADE 2, 2. SAL TV., 1053 KØBENHAVN K. TLF. 40 40 11 47
E-mail: ingehalmoe@mail.dk

KASSERER: KARSTEN LANDRO,
KIRKEVEJEN 12, OMMEL, 5960 MARSTAL. TLF. 62 53 14 78

ØVRIGE MEDLEMMER:
OTTO ALBERTSEN, TLF. 33 93 32 30 (KØBENHAVN)
HENRY LOVDALL KROMANN, TLF. 62 53 29 24 (OMMEL)
MOGENS KROMAN, TLF. 22 51 93 86 (FREDERIKSBERG)
SUPPLEANTER: BIRTHE KROMANN, (KØBENHAVN), JØRGEN PLOUG (DRAGØR)

UDGIVET AF ÆRØFORENINGEN · ISSN 0902-8498
ANSVARSHAVENDE RED.: ERIK B. KROMANN,
SØFARTSMUSEET, BOX 36, 5960 MARSTAL.

TRYK: ÆRØ UGEAVIS BOGTRYKKERI ApS, 5960 MARSTAL

